

Sprawozdanie z laboratorium kursu „Technologie sieciowe”

Lista 2 – „Model”

Bartosz Chodorowski <chomzee@ethernet.pl>
Numer indeksu: 166142

Wrocław, 30 marca 2009

1 Cele

Celem zajęć laboratoryjnych było stworzenie oprogramowania, które umożliwi przeprowadzenie symulacji działania sieci komputerowych i oceny ich niezawodności.

2 Realizacja

Napisano dwa nieduże programy w języku C++. Skorzystano z biblioteki Boost, która udostępnia podstawowe algorytmy operujące na grafach.

2.1 Zasada działania

Pierwszy program został nazwany „Network Analyzer 1”, składa się z jednego pliku źródłowego – `na1.cpp`. Służy do szacowania niezawodności sieci na podstawie następującego modelu. Sieć reprezentowana jest przez spójny graf nieskierowany. Każdy wierzchołek symbolizuje maszynę działającą w sieci, krawędź natomiast połączenie pomiędzy hostami. Ponadto każdej krawędzi przypisana jest waga – liczba zmiennoprzecinkowa z przedziału $[0, 1]$ oznaczająca niezawodność danego łącza.

Program wykonuje określoną liczbę symulacji. Każda z nich kończy się sukcesem (sieć przetrwała) lub porażką. Ilość porażek jest zliczana, po czym obliczana jest średnia niezawodność sieci według wzoru (1).

$$R_{avg} = \frac{n - f}{n} \cdot 100\% \quad (1)$$

Gdzie:

R_{avg}	–	średnia niezawodność sieci
n	–	liczba eksperymentów
f	–	liczba porażek

Pojedynczy eksperyment (symulację) można przedstawić za pomocą pseudokodu umieszczonego w listingu 1. Dla każdej krawędzi e zadanego grafu G losowana jest liczba t z przedziału $[0, 1]$. Jeśli t przekracza niezawodność krawędzi e , usuwana jest ona z grafu. Jeśli po rozpatrzeniu wszystkich krawędzi graf nadal jest spójny, zwracamy sukces, w przeciwnym wypadku porażkę.

Listing 1: Pseudokod pojedynczej symulacji w programie `na1`

```
1 funkcja symulacja(G)
2   dla każdej krawędzi e grafu G
3       wylosuj t z przedziału [0,1]
4       jeśli t > niezawodność(e)
5           usuń e z grafu G
6   jeśli graf G jest spójny
7       zwróć sukces
8   w przeciwnym razie
9       zwróć porażkę
```

„Network Analyzer 2” również składa się z jednego pliku – `na2.cpp`. Rozpatruje on nieco bardziej skomplikowany model sieci. Każdej krawędzi przyporządkowana jest, oprócz niezawodności, przepustowość (w jednostkach danych na sekundę). Program wczytuje również macierz natężeń N . Każdy element $N_{i,j}$ tej macierzy wyraża liczbę jednostek danych, którą węzeł i chce wysłać do węzła j w każdej sekundzie. Na podstawie macierzy N , program oblicza dla każdej krawędzi przepływ, czyli faktyczną liczbę jednostek informacji, które przepływają przez tę krawędź w ciągu sekundy. Program liczy też średnie opóźnienie sieci dane wzorem (2).

$$d = \frac{1}{\sum_{i,j} N_{i,j}} \cdot \sum_{e \in E} \frac{a(e)}{c(e) - a(e)} \quad (2)$$

Gdzie:

- d – średnie opóźnienie sieci
- N – macierz natężeń
- E – zbiór krawędzi rozpatrywanego graf
- $c(e)$ – przepustowość krawędzi e
- $a(e)$ – przepływ na krawędzi e

Pojedyncza symulacja zawodzi, gdy następuje jedna z poniższych sytuacji:

- sieć rozpódnia się ze względu na zawodność łącz,
- istnieje krawędź, dla której obliczony przepływ jest nie mniejszy niż jej przepustowość,
- obliczone średnie opóźnienie sieci jest większe niż założona z góry maksymalna wartość opóźnienia $MaxT$.

Pseudokod działania symulacji w tym modelu sieci przedstawia listing 2. Podobnie jak w przypadku programu `na1`, program `na2` wykonuje określoną ilość eksperymentów. Zlicza niepowodzenia (dzieląc je na niepowodzenia wynikające z rozpódnienia, przeciążenia lub przekroczenia czasu) oraz oblicza średnią niezawodność sieci daną wzorem (1).

Listing 2: Pseudokod pojedynczej symulacji w programie `na2`

```

1 funkcja symulacja(G, N, MaxT)
2   dla każdej krawędzi e grafu G
3     wylosuj t z przedziału [0,1]
4     jeśli t > niezawodność(e)
5       usuń e z grafu G
6   jeśli graf G nie jest spójny
7     zwróć porażkę
8
9   oblicz przepływ na każdej krawędzi grafu G na podstawie macierzy N
10  dla każdej krawędzi e grafu G
11    jeśli przepływ(e) >= przepustowość(e)
12      zwróć porażkę
13
14  oblicz średnie opóźnienie sieci d
15  jeśli d > MaxT
16    zwróć porażkę
17
18  zwróć sukces

```

W linii 9 listingu 2 obliczany jest przepływ na każdej krawędzi grafu G . Jeśli macierz natężeń wymusza transmisję danych między wierzchołkami nie połączonymi bezpośrednio, dane routowane są najkrótszą ścieżką łączącą zadane wierzchołki (bez względu na przepustowości poszczególnych łącz).

2.2 Przykładowe uruchomienia

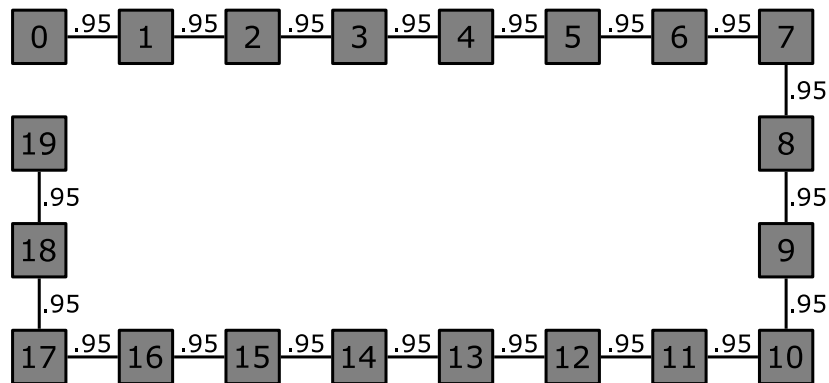
Kompilacji programów dokonuje się poleceniem `make`.

Listing 3: Kompilacja programów

```
1 $ make
2 g++ -O2 -o na1 na1.cpp
3 g++ -O2 -o na2 na2.cpp
4 $
```

Sieć przedstawioną na rysunku 1 opisuje plik `input/network1a` zawarty w listingu 4.

Rysunek 1: Sieć opisana w pliku `input/network1a`

Listing 4: Zawartość pliku `input/network1a`

```
1 100000
2 20
3 19
4 0      1      0.95
5 1      2      0.95
6 2      3      0.95
7 3      4      0.95
8 4      5      0.95
9 5      6      0.95
10 6     7      0.95
11 7     8      0.95
12 8     9      0.95
13 9     10     0.95
14 10    11     0.95
15 11    12     0.95
16 12    13     0.95
17 13    14     0.95
18 14    15     0.95
19 15    16     0.95
20 16    17     0.95
21 17    18     0.95
22 18    19     0.95
```

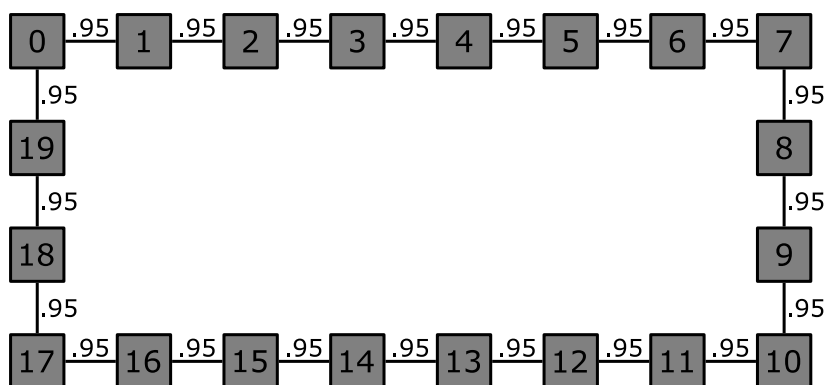
Listing 4 prezentuje format danych, jakie przyjmuje program `na1`. W pierwszej linii definiujemy liczbę eksperymentów, w drugiej liczbę wierzchołków, w trzeciej liczbę krawędzi. Następnie każda kolejna linia definiuje jedną krawędź. Dwie pierwsze liczby to numery wierzchołków, które krawędź łączy (numerując od zera). Trzecią wartością jest liczba zmiennoprzecinkowa z przedziału $[0, 1]$ określająca niezawodność łącza.

Listing 5: Wynik działania programu `na1` dla danych z pliku `input/network1a`

```
1 $ ./na1 < input/network1a
2 Simulations: 100000
3 Failures: 62117
4 Average reliability: 37.883%
5 $
```

Przykładowy wynik działania programu `na1` prezentuje listing 5. Wypisuje on na wyjście łączną ilość przeprowadzonych symulacji, ilość nieudanych eksperymentów oraz średnią niezawodność sieci wyrażoną w procentach.

Rysunek 2: Sieć opisana w pliku `input/network1b`

Listing 6: Zawartość pliku `input/network1b`

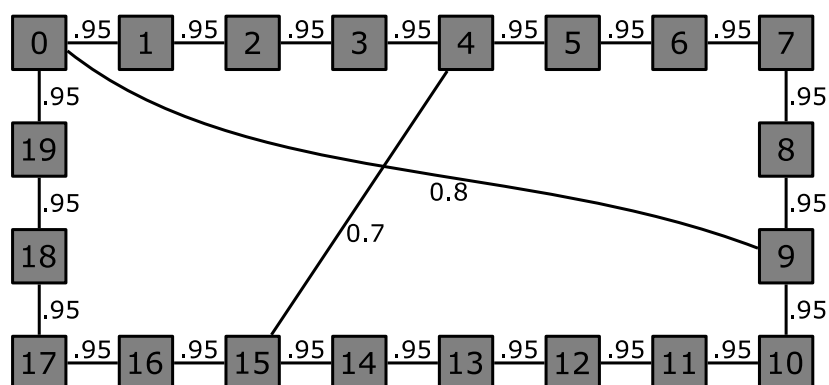
```
1 100000
2 20
3 20
4 0      1      0.95
5 1      2      0.95
6 2      3      0.95
7 3      4      0.95
8 4      5      0.95
9 5      6      0.95
10 6     7      0.95
11 7     8      0.95
12 8     9      0.95
13 9     10     0.95
14 10    11     0.95
15 11    12     0.95
16 12    13     0.95
17 13    14     0.95
18 14    15     0.95
19 15    16     0.95
20 16    17     0.95
21 17    18     0.95
22 18    19     0.95
23 19    0      0.95
```

Listing 7: Wynik działania programu na1 dla danych z pliku input/network1b

```
1 $ ./na1 < input/network1b
2 Simulations: 100000
3 Failures: 26515
4 Average reliability: 73.485%
5 $
```

Sieć przedstawioną na rysunku 2 opisuje plik input/network1b zawarty w listingu 6. Wynik działania programu na1 dla tego pliku zawiera listing 7. Dodanie jednej krawędzi znacząco (dwukrotnie) zwiększyło niezawodność sieci.

Rysunek 3: Sieć opisana w pliku input/network1c

Listing 8: Zawartość pliku input/network1c

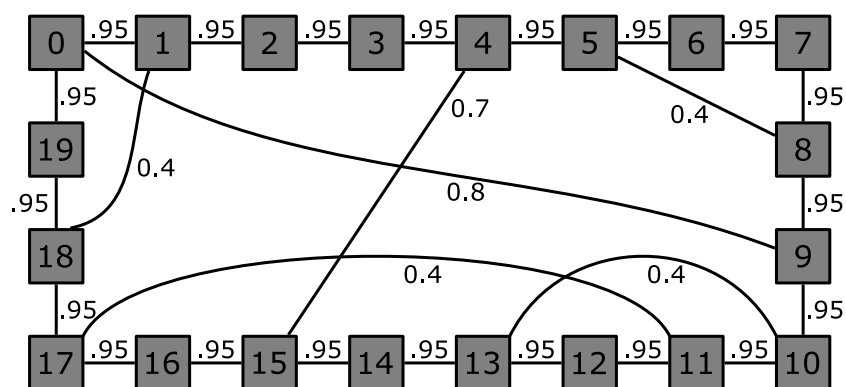
```
1 100000
2 20
3 22
4 0      1      0.95
5 1      2      0.95
6 2      3      0.95
7 3      4      0.95
8 4      5      0.95
9 5      6      0.95
10 6     7      0.95
11 7     8      0.95
12 8     9      0.95
13 9     10     0.95
14 10    11     0.95
15 11    12     0.95
16 12    13     0.95
17 13    14     0.95
18 14    15     0.95
19 15    16     0.95
20 16    17     0.95
21 17    18     0.95
22 18    19     0.95
23 19    0      0.95
24 0      9      0.8
25 4      15     0.7
```

Listing 9: Wynik działania programu na1 dla danych z pliku input/network1c

```
1 $ ./na1 < input/network1c
2 Simulations: 100000
3 Failures: 12850
4 Average reliability: 87.15%
5 $
```

Sieć przedstawioną na rysunku 3 opisuje plik input/network1c zawarty w listingu 8. Wynik działania programu na1 dla tego pliku zawiera listing 9. Dodanie kolejnych dwóch, bardziej zawodnych krawędzi wpłynęło korzystnie na niezawodność sieci.

Rysunek 4: Sieć opisana w pliku input/network1d

Listing 10: Zawartość pliku input/network1d

```
1 100000
2 20
3 26
4 0      1      0.95
5 1      2      0.95
6 2      3      0.95
7 3      4      0.95
8 4      5      0.95
9 5      6      0.95
10 6     7      0.95
11 7     8      0.95
12 8     9      0.95
13 9     10     0.95
14 10    11     0.95
15 11    12     0.95
16 12    13     0.95
17 13    14     0.95
18 14    15     0.95
19 15    16     0.95
20 16    17     0.95
21 17    18     0.95
22 18    19     0.95
23 19    0      0.95
24 0      9      0.8
25 4      15     0.7
26 1      18     0.4
27 5      8      0.4
28 10     13     0.4
29 11     17     0.4
```

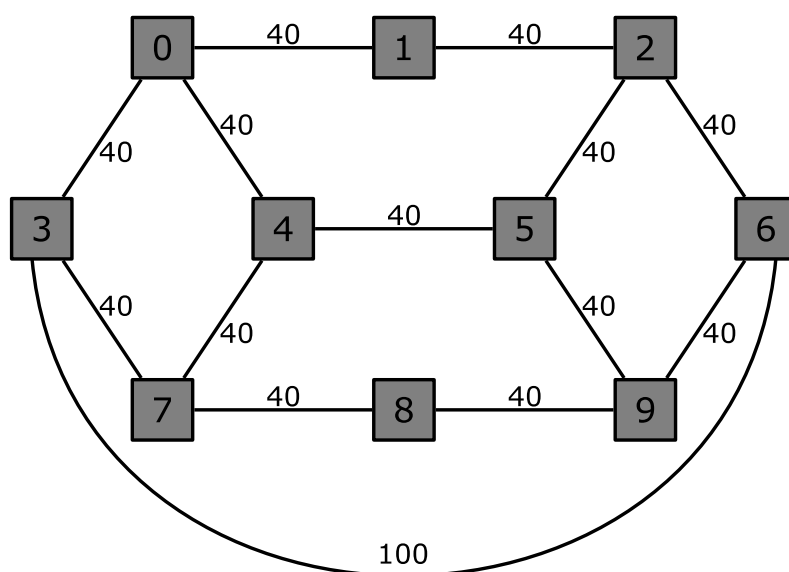

Listing 11: Wynik działania programu na1 dla danych z pliku input/network1d

```
1 $ ./na1 < input/network1d
2 Simulations: 100000
3 Failures: 8748
4 Average reliability: 91.252%
5 $
```

Sieć przedstawioną na rysunku 4 opisuje plik input/network1d zawarty w listingu 10. Wynik działania programu na1 dla tego pliku zawiera listing 11. Dodanie kolejnych czterech, jeszcze bardziej zawodnych krawędzi spowodowało uzyskanie średniej niezawodności na poziomie powyżej 90%.

Rysunek 5: Sieć opisana w pliku input/network2. Wagi oznaczają przepustowości łączy

Listing 12: Zawartość pliku input/network2

```
1 100000
2 0.140078
3 10
4 14
5 0      1      0.95    40
6 1      2      0.95    40
7 0      3      0.95    40
8 0      4      0.95    40
9 2      5      0.95    40
10 2     6      0.95    40
11 4     5      0.95    40
12 4     7      0.95    40
13 5     9      0.95    40
14 3     7      0.95    40
15 7     8      0.95    40
16 8     9      0.95    40
17 9     6      0.95    40
18 3     6      0.95    100
19 1 1 1 1 3 1 1 1 1 1
20 1 0 1 1 1 0 1 1 1 1
21 1 1 0 1 1 1 1 1 1 1
22 1 1 1 0 1 1 6 1 1 1
23 1 1 1 1 0 1 1 1 1 1
```

```

24 1 4 1 1 1 0 1 9 1 1
25 1 1 1 0 1 1 0 1 1 6
26 1 1 1 1 1 1 1 0 1 1
27 1 0 1 1 1 1 1 1 0 1
28 1 1 1 9 1 1 1 4 1 0

```

Listing 13: Wynik działania programu `na2` dla danych z pliku `input/network2`

```

1 $ ./na2 < input/network2
2 Simulations: 100000
3 Failures: 9893
4     Broken: 631
5     Overloaded: 3554
6     Timeout: 5708
7 Average reliability: 90.107%
8 $

```

Sieć przedstawiona na rysunku 5 jest opisana przez plik `input/network2` zawarty w listingu 12. Plik ten definiuje również maksymalne opóźnienie sieci (0,140078 sekundy) oraz macierz natężeń. Wynik działania programu `na2` dla tego pliku zawiera listing 13. Wykonano 100000 symulacji, podczas których sieć zawiodła 9893 razy: 631 razy rozspójniła się (broken), 3554 razy przeciążone zostało co najmniej jedno łącze (overloaded), 5708 razy sieć nie spełniła wymagań dotyczących maksymalnego średniego opóźnienia (timeout). Niezawodność sieci wyniosła 90,107%.

3 Wnioski

Programy, które zostały napisane na potrzeby zajęć laboratoryjnych, okazały się użytecznym narzędziem pozwalającym badać teoretyczną niezawodność sieci komputerowych. Dzięki sparametryzowaniu wszystkich wielkości osiągnięto elastyczność – można badać dowolnie zbudowane sieci nie ingerując w kody źródłowe programów.

